

Людмила Фоменко
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка,
м. Дрогобич

РОЗВИТОК МЕДИЦИНИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Заявлена тема достатньо широка. Але спробуємо окреслити ті вузлові проблеми, які визначають теоретико-методологічне поле її досліджень та головні їх напрямки.

1. Вихідним пунктом осмислення даної теми є дослідження взаємодії медицини і суспільства у їх розвитку, визначення сфер, характеру, форм їх взаємовпливу. Медицина структурно може бути представлена як сфера науково-теоретичних та експериментальних досліджень, як система охорони здоров'я, що включає клінічну медицину, сітку поліклінічних, профілактично-реабілітаційних та санітарно-епідеміологічних закладів. Функціональне спрямування медицини на діагностику, лікування та профілактику хвороб людини визначає її місце і значущість у загальній структурі суспільного життя. Якщо людина є активний суб'єкт суспільних відносин, головний елемент продуктивних сил, то здорова людина є найбільшою цінністю для суспільства. Звідси витікає висновок про особливе опікування держави медичною сферою, її матеріальною базою, упорядкованим і бездоганним функціонуванням усіх її структурних елементів.

2. В умовах інформаційного суспільства медицина отримує можливість швидкісного обміну інформацією серед медиків-фахівців з допомогою комп'ютерного забезпечення лікувальних закладів (ведення історій хвороб, статистика, Інтернет-консультації тощо). Предметом особливого зацікавлення останнім часом стають проекти телемедицини. Їх реалізація може сприяти розширенню поля доступності необхідних консультацій високо кваліфікованих професіоналів-медиків. Коло позитивних впливів інформаційного суспільства на медичну діяльність досить широке. В цілому ж воно здатне корінним чином (з технічного боку) змінити характер медичної діяльності, що вже відбулося в економічно розвинутих країнах Заходу. В Україні ці процеси знаходяться на стадії становлення і протікають зі значними ускладненнями, викликаними змінами соціально-економічної орієнтації суспільства. Так як ці зміни супроводжуються новою *переоцінкою цінностей*, то спостерігається більш яскраве, ніж у західному суспільстві, виявлення негативних наслідків сучасної технізації та технологізації медичної діяльності в умовах "інформаційного

вибуху”. Ситуація виглядає загрозовою, бо торкається розвитку індивідуальної особистості людини.

3. Численні публікації останніх років свідчать про негативний вплив засобів масової інформації на людину. На фоні безвідповідального відношення до виховання дітей з боку батьків та держави, засоби масової інформації роблять свою справу щодо погіршення стану здоров'я людей. Негативного, агресивного і порнографічного спрямування телепродукція, захоплення комп'ютерними іграми, реклама засобів лікування сумнівного походження та шкідливих продуктів харчування тощо – все це ті “здобутки” інформаційного суспільства, що лягли на плечі і так знесиленої постійними недобудовами та нестатками української медицини. “Масова комп'ютеризація шкіл, сімей, потік агресії і розбещення з Інтернету, при різкому зниженні фізичної активності, відсутності засобів і пропаганди найпростішого захисту сім'ї, шкільного класу, зростаючого організму від електронного випромінювання можна порівняти тільки зі зброєю масового знищення. Статистики в нас більш ніж достатньо – у “продвинутих” дітей прогресивно зростають хвороби імунodefіциту, швидко збільшується злочинність і сексуальне насильство” [1, с. 4].

Ясно, що негативний напрямок впливу засобів масової інформації не вичерпує всієї повноти впливів інформаційного суспільства на медицину та на суб'єктів медичної діяльності. Хоч ми звернули увагу на найбільш суттєвий момент, пов'язаний із зміною людської особистості. Наслідки таких змін для медичної діяльності є досить вагомими. Якщо людина не здатна адекватно оцінити свою поведінку, вчинки, відношення до інших людей, самостійно здійснювати вибір позитивного для себе способу життєдіяльності, то така людина не зможе адекватно оцінити стан свого здоров'я (чи нездоров'я), свої можливості в реалізації життєвих завдань тощо. Більше того, відомим науковим фактом є вагомість впливу духовно-психологічного фактору на здійснення анатомо-фізіологічних функцій організму. Наслідком такого впливу можна вважати спостережувану картину різноманітних змін класичного перебігу хвороб. Причому це стосується не тільки нових, нещодавно відкритих захворювань, але й здавна відомих. Лікарські помилки, що все частіше виникають внаслідок цього, можна було б “списати” на некомпетентність чи недостатню кваліфікованість медиків. Але незважаючи на те, що і останнє стало досить поширеним явищем в медицині, все ж ситуація виявляється більш складною. Її аналіз показує, що фактори негативного впливу з боку інформаційного суспільства на індивідуальну особистість людини є досить дієвими, причому вони торкаються не тільки особистісних характеристик людини, але й біологічних. І найбільш цікавим є те, що наявним є втручання навіть в саму *патологію*.

4. Окреслені напрямки позитивного та негативного впливу, що супроводжують розвиток медицини в умовах інформаційного суспільства потребують подальшого як медико-практичного, так і фундаментального, теоретичного дослідження факторів такого впливу. Специфіка цих досліджень полягає у тому, що *людина*, досліджувана у площині *нормального та патологічного*, повинна розглядатися у всій повноті відношень до інформаційного суспільства, в межах котрого здійснюється її життєдіяльність. Цим зумовлюються особливі вимоги до їх методології, мети та ціннісних орієнтацій. Входження суспільства в якісно новий стан свого розвитку, що характеризується широкою доступністю до інформації, розширенням її використання як на благо людини, так і на шкоду їй, робить необхідним “впровадження” *антропологічної парадигми* у всі сфери суспільного буття. Це буде слугувати умовою “впровадження” *особистісної парадигми* в медицину, і тим самим умовою детального вивчення *нових трансформацій нормального та патологічного в умовах інформаційного суспільства та форм їх виявлення*. Результати таких досліджень можуть або спростувати або утвердити можливість застосування такого виміру як патологія (або ж хвороба) до самого суспільства, що є особливо важливим для пошуку ефективних засобів здійснення загальної переорієнтації суспільного розвитку у напрямку сприяння розвиткові здорової особистості.

1. Семья в современном информационном обществе // Режим доступа к изданию : <http://www.krasenio.ru/articles.php?lng=ru&pg=69>

Марія Чікарькова

Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету,
м. Черкаси

ПЕРСПЕКТИВА ОНОВЛЕННЯ ФІЛОСОФІЇ ЯК СПОСОБУ ОСЯГНЕННЯ ПОВНОТИ ЛЮДСЬКОГО БУТТЯ

Пошук інтересу до філософії культури невід’ємне від заглиблення у феноменологію та історію релігії – адже релігія є не просто складовою культури, а виступає її глибинною формантою. Але у філософії культури дуже наочно виступає загальна “післяпросвітницька” невизначеність статусу релігії; наша сьогоднішня наука нерідко усе ще перебуває в полоні секуляризаційної ідеї, практично зводячи культуру до сфери мистецтва.